Н. Л. Чумаченко,
провідний судовий експерт
Харківського НДІСЕ, м. Харків, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7594-3335>
e-mail: ch-n-l@ukr.net

ВИРІШЕННЯ ПИТАНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ВИКОРИСТАННЯМ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК НЕ ЗА ЦІЛЬОВИМ ПРИЗНАЧЕННЯМ ПРИ ПРОВЕДЕННІ СУДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Зазначено нормативно-правові та законодавчі акти України, що регулюють питання з контролю за використанням земельних ділянок і визначення розміру шкоди під час використання земельної ділянки не за цільовим призначенням. Наведено порядок визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок використання земельної ділянки не за цільовим призначенням. Визначено межі компетенції судового експерта — економіста при проведенні економічних досліджень, пов'язаних з визначенням розміру шкоди, заподіяної внаслідок використання земельної ділянки не за цільовим призначенням.

Ключеві слова: земля, контроль за використанням земельної ділянки, державний інспектор, використання не за цільовим призначенням, розрахунок розміру шкоди.

Постановка наукової проблеми. Усі землі України за основним цільовим призначенням поділяються на категорії, що мають особливий правовий режим. Нецільове використання земельних ділянок, що супроводжується відхиленням від вимог затвердженої в установленому порядку документації із землеустрою, останнім часом стає одним із найбільш поширених порушень земельного законодавства. Законодавство передбачає, що збитки, заподіяні внаслідок порушення законодавства України про охорону земель, підлягають відшкодуванню в повному обсязі.

В експертній практиці виникають питання щодо підтвердження розрахунку розміру шкоди, заподіяної внаслідок використання земельної ділянки не за цільовим призначенням, проведеного уповноваженим органом. На цей час відсутній деталізований алгоритм дослідження, який може допомогти при проведенні експертних досліджень, пов'язаних з визначенням розміру шкоди, заподіяної внаслідок використання земельної ділянки не за цільовим призначенням.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Слід зазначити, що дослідження, безпосередньо пов'язані із цією тематикою, в Україні практично не здійснювались. Проте зростання діяльності, пов'язаної із зміною цільового призначення земельної ділянки привернули увагу вчених до цієї проблеми. Цьому питанню присвячено роботи таких

науковців, як Е. В. Кривов'яз, А. Г. Мартин¹, якими висвітлено теоретичні засади і практичні способи визначення розміру збитків, заподіяних суспільству внаслідок нецільового використання земель. Розроблено еколого-економічний механізм здійснення контролю за використанням і охороною земель та відшкодування вже заподіяних збитків суспільству внаслідок порушення правил землекористування, що базується не лише на притягненні порушника до адміністративної відповідальності, а й відшкодуванні ним збитків, заподіяних суспільству нецільовим використанням земельної ділянки.

Метою статті є розробка алгоритму дослідження при вирішенні питань пов'язаних з використанням земельних ділянок не за цільовим призначенням при проведенні судової економічної експертизи, який базується на діючих законодавчих та нормативно-правових актах України, що регулюють питання з контролю за використанням земельних ділянок і розрахунку розміру шкоди, заподіяної внаслідок використання земельної ділянки не за цільовим призначенням та визначення меж компетенції судового експерта-економіста при вирішенні питань, пов'язаних з розрахунком розміру шкоди, заподіяної внаслідок використання земельної ділянки не за цільовим призначенням.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи практику призначення судових економічних експертиз, слід зазначити, що значно зросла кількість судових спорів, пов'язаних із порушенням використання земельної ділянки згідно з її цільовим призначенням та кількість досліджень щодо призначення судової економічної експертизи із питання документального підтвердження розрахунку розміру шкоди заподіяної внаслідок використання земельних ділянок не за цільовим призначенням.

Цільове призначення є однією із базових характеристик будь-якої земельної ділянки, яка визначає її правовий режим.

Актуальність цієї теми зумовлена перш за все з набранням чинності, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України від 25 липня 2007 р. № 963 «Методики визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу» (далі — Методика № 963)².

¹ Кривов'яз С. В., Мартин А. Г. Організаційно-економічний механізм відшкодування збитків, спричинених нецільовим використанням земель : монографія. Київ : Компрінт, 2015. 206 с.

² Методика визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу: постанова Кабінету Міністрів України від 25 липня

Ця Методика № 963 спрямована на визначення розміру шкоди, заподіяної державі, територіальним громадам, юридичним та фізичним особам, на всіх категоріях земель внаслідок використання земельних ділянок не за цільовим призначенням.

Відповідно до частини першої статті 14 Конституції України земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави, яка полягає в забезпеченні раціонального використання земельних ресурсів, збереженні й відтворенні родючості ґрунтів, захисті їх від псування і забруднення, реалізації громадянами, юридичними особами та державою їхніх прав власності та землекористування відповідно до закону. Важлива роль у захисті прав і законних інтересів громадян, юридичних осіб та держави в земельних і пов'язаних із ними майнових правовідносинах належить судам.

Земельні відносини в Україні регулюються Земельним Кодексом України (прийнятим відповідним Законом України від 25.10.2001р. № 2768-III), у ст. 4 якого визначено, що завдання земельного законодавства є регулювання земельних відносин з метою забезпечення права на землю громадян, юридичних осіб, територіальних громад і держави, раціонального використання й охорони земель.

Склад та цільове призначення земель України визначено главою 4 розділу II Земельного кодексу України, згідно з вимогами якої землі України за основним цільовим призначенням поділяються на відповідні категорії, встановлення та зміна яких здійснюється у визначеному законом порядку, і недотримання цього порядку тягне відповідні наслідки.

У статті 19 Земельного кодексу України наведена класифікація земель України, залежно від їх основного цільового призначення за дев'ятьма категоріями: землі сільськогосподарського призначення, землі житлової і суспільної забудови, землі природо-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі оздоровчого призначення, землі рекреаційного призначення, землі історико-культурного призначення, землі лісогосподарського призначення, землі водного фонду, землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.

Відповідно до статті 96 Земельного кодексу України землекористувач зобов'язаний забезпечити використання земельної ділянки за цільовим призначенням.

До земель житлової та громадської забудови належать земельні ділянки в межах населених пунктів, які використовуються для розміщення житлової забудови, громадських будівель і споруд, інших об'єктів загального користування. Використання земель житлової та

громадської забудови здійснюється відповідно до генерального плану населеного пункту, іншої містобудівної документації, плану земельно-господарського устрою з дотриманням державних стандартів і норм, регіональних та місцевих правил забудови, що передбачено статтями 38, 39 Земельного кодексу України.

У гл. 32 «Контроль за використанням та охороною земель» Земельного кодексу України від 25.10.2001г. № 2768-III визначено:

«ст. 187 контроль за використанням та охороною земель полягає в забезпеченні додержання органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями і громадянами земельного законодавства України.

ст. 188 — державний контроль за використанням та охороною земель здійснюється уповноваженими органами виконавчої влади по земельних ресурсах, а за додержанням вимог законодавства про охорону земель — спеціально уповноваженими органами з питань екології та природних ресурсів. Порядок здійснення державного контролю за використанням та охороною земель встановлюється законом.

ст. 189 — самоврядний контроль за використанням та охороною земель здійснюється сільськими, селищними, міськими, районними та обласними радами.

ст. 190 — громадський контроль за використанням та охороною земель здійснюється громадськими інспекторами, які призначаються відповідними органами місцевого самоврядування і діють на підставі положення, затвердженого центральним органом виконавчої влади по земельних ресурсах».

Державний контроль за використанням та охороною земель усіх категорій та форм власності здійснює центральний орган виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі, що передбачено ст. 5 Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» від 19 червня 2003 р. № 963-IV (далі — Закон № 963)¹.

Державний контроль за використанням та охороною земель здійснюється шляхом перевірок.

Статтею 10 Закону № 963 визначено:

«Державні інспектори у сфері державного контролю за використанням та охороною земель і дотриманням вимог законодавства України про охорону земель мають право:

безперешкодно обстежувати в установленому законодавством порядку земельні ділянки, що перебувають у власності та користуванні

¹ Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон України від 19 червня 2003 № 963-IV. 2003. № 3. Ст. 350 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-15> (дата звернення 8.04.2019).

юридичних і фізичних осіб, перевіряти документи щодо використання та охорони земель;

давати обов'язкові для виконання вказівки (приписи) з питань використання та охорони земель і дотримання вимог законодавства України про охорону земель відповідно до їх повноважень, а також про зобов'язання приведення земельної ділянки у попередній стан у випадках, установлених законом, за рахунок особи, яка вчинила відповідне правопорушення, з відшкодуванням завданих власнику земельної ділянки збитків;

складати акти перевірок чи протоколи про адміністративні правопорушення у сфері використання та охорони земель і дотримання; вимог законодавства про охорону земель та розглядати відповідно до законодавства справи про адміністративні правопорушення, а також подавати в установленому законодавством України порядку до відповідних органів матеріали перевірок щодо притягнення винних осіб до відповідальності;

у разі неможливості встановлення особи правопорушника земельного законодавства на місці вчинення правопорушення доставляти його до органів Національної поліції чи до приміщення виконавчого органу сільської, селищної, міської ради для встановлення особи порушника та складення протоколу про адміністративне правопорушення;

викликати громадян, у тому числі посадових осіб, для одержання від них усних або письмових пояснень з питань, пов'язаних з порушенням земельного законодавства України;

передавати до органів прокуратури, органів досудового розслідування акти перевірок та інші матеріали про діяння, в яких вбачаються ознаки кримінального правопорушення;

проводити у випадках, встановлених законом, фотографування, звукозапис, кіно- і відеозйомку як допоміжний засіб для запобігання порушенням земельного законодавства України;

звертатися до суду з позовом щодо відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, а також повернення самовільно чи тимчасово зайнятих земельних ділянок, строк користування якими закінчився».

Постановою Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 № 15 затверджено «Положення про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру», яким передбачено, що державний нагляд (контроль) в агропромисловому комплексі в частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів здійснює Держгеокадастр¹.

¹ Положення про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.01.2015

Територіальним органом Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру та їй підпорядковане є Головне управління Держгеокадастру в області, що визначено «Положенням про Головне управління Держгеокадастру в області» затвердженим наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 29.09.2016 № 333, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 25.10.2016 № 1391/29521 (далі — Положення)¹.

Цим Положенням передбачено, що Головне управління Держгеокадастру в області обстежує земельні ділянки, які підлягають рекультивації, та видає спеціальні дозволи на зняття та перенесення ґрунтового покриву земельних ділянок відповідно до проектів, затверджених у встановленому порядку, а також обстежує земельні ділянки, яким заподіяна шкода внаслідок їх самовільного зайняття, використання не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу та розраховує розмір шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання їх не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву без спеціального дозволу, та вживання заходів щодо її відшкодування в установленому законодавством порядку (п. 4. п.п. 31, п.п. 34).

В межах своїх повноважень посадові особи Головного управління мають право складати акти перевірок чи протоколи про адміністративні правопорушення у сфері використання та охорони земель і дотримання вимог законодавства про охорону земель та розглядати, відповідно до законодавства, справи про адміністративні правопорушення, а також подавати в установленому законодавством порядку до відповідних органів матеріали перевірок щодо притягнення винних осіб до відповідальності; давати обов'язкові для виконання вказівки (приписи) з питань використання та охорони земель і дотримання вимог законодавства про охорону земель відповідно до їх повноважень, а також про зобов'язання приведення земельної ділянки у попередній стан у випадках, установлених законом, за рахунок особи, яка вчинила відповідне правопорушення, з відшкодуванням завданих власнику земельної ділянки збитків (п. 6. Положення).

Отже, державний нагляд (контроль) у частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій та форм власності, покладено на Держгеокадастр.

Методикою № 963 передбачено, що розрахунок розміру шкоди, заподіяної внаслідок використання земельних ділянок не за цільовим

№ 15. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-2015-п> (дата звернення 10.05.2019).

¹ Положення про Головне управління Держгеокадастру в області : наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 29.09.2016 № 333. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1391-16> (дата звернення 11.03.2019).

призначенням, проводиться Держекоінспекцією та її територіальними органами або Держгеокадастром та його територіальними органами.

Під час проведення судової економічної експертизи, при визначенні розміру шкоди, заподіяної внаслідок використання земельної ділянки не за цільовим призначенням, необхідно встановити, чи мають місце в матеріалах справи відповідні розрахунки розміру шкоди, складені компетентними органами.

При проведенні дослідження судовому експерту-економісту необхідно звернути увагу на інформацію про земельну ділянку, а саме функціональне використання земельної ділянки та до якої категорії земель за основним цільовим призначенням відноситься земельна ділянка.

Порядок визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок використання земельної ділянки не за цільовим призначенням, визначено п. 5 Методики № 963: для всіх категорій земель (крім земель житлової та громадської забудови) за такою формулою:

$$Ш_{\text{ц}} = П_{\text{н}} \times 0,33 \times (H_{\text{п}} + H_{\text{ф}} \times K_{\text{р}}) \times K_{\text{о}} \times K_{\text{і}} \quad (3), \text{ де}$$

$Ш_{\text{ц}}$ — розмір шкоди, заподіяної внаслідок використання земельної ділянки не за цільовим призначенням, гривень;

$П_{\text{н}}$ — площа земельної ділянки, яка використовується не за цільовим призначенням, гектарів;

0,33 — коефіцієнт для врахування частки середньорічного доходу, що перерозподіляється через державний та місцеві бюджети;

$H_{\text{п}}$ — середньорічний дохід, який можна отримати від використання земель за цільовим призначенням, визначений у додатку 1, з урахуванням переліків, наведених у додатках 2 і 3;

$K_{\text{і}}$ — коефіцієнт індексації нормативної грошової оцінки земель, який дорівнює добутку коефіцієнтів індексації нормативної грошової оцінки земель за 2007 та наступні роки, що визначаються відповідно до Порядку проведення індексації грошової оцінки земель, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 травня 2000 р. № 783 (Офіційний вісник України, 2000 р., № 20. Ст. 823);

$H_{\text{ф}}$ — середньорічний додатковий дохід, отриманий внаслідок фактичного використання земельної ділянки не за цільовим призначенням, визначений у додатку 8;

$K_{\text{р}}$ — коефіцієнт, що застосовується для врахування регіональної відмінності формування середньорічного доходу, отриманого від фактичного використання земельної ділянки не за цільовим призначенням, визначений у додатку 9;

$K_{\text{о}}$ — коефіцієнт, що застосовується для врахування природоохоронної цінності, наявності обмежень (обтяжень), які зумовлюють особливий режим використання земельної ділянки, визначений у додатку 10;

для земель житлової та громадської забудови за такою формулою:

$$\Pi_{\text{ц}} = \Pi_{\text{н}} \times 0,33 \times (\Pi_{\text{пз}} \times K_{\text{н}} \times K_{\text{к}} + \Pi_{\text{ф}} \times K_{\text{р}}) \times K_{\text{о}} \times K_{\text{і}} \quad (4),$$

де $\Pi_{\text{ц}}$, $\Pi_{\text{н}}$, $\Pi_{\text{ф}}$, $K_{\text{р}}$, $K_{\text{о}}$ та коефіцієнт 0,33 — мають таке саме значення, як у формулі 3;

$K_{\text{і}}$ — коефіцієнт індексації нормативної грошової оцінки земель, який дорівнює добутку коефіцієнтів індексації нормативної грошової оцінки земель за 2007 та наступні роки, що визначаються відповідно до Порядку проведення індексації грошової оцінки земель, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 травня 2000 р. № 783;

$\Pi_{\text{пз}}$ — середньорічний дохід, який можна отримати від використання земель житлової та громадської забудови за цільовим призначенням відповідно до групи населених пунктів за чисельністю населення, визначений у додатку 5;

$K_{\text{н}}$ — коефіцієнт, що застосовується до населених пунктів обласного значення, м. Києва та Севастополя, визначений у додатку 6;

$K_{\text{к}}$ — коефіцієнт, що застосовується до населених пунктів, віднесених до курортних, визначений у додатку 7.

Підставою для здійснення розрахунку розміру шкоди, заподіяної внаслідок використання земельної ділянки не за цільовим призначенням, є матеріали справи про адміністративне провадження складені державними інспекторами, які підтверджують факт вчинення правопорушення, а саме:

- акт перевірки дотримання вимог земельного законодавства;
- протокол про адміністративне правопорушення;
- припис (з вимогою усунення порушення земельного законодавства);
- акт обстеження земельної ділянки.

Об'єктом дослідження за даним видом експертиз є Розрахунок розміру шкоди завданої внаслідок використання земельної ділянки не за цільовим призначенням.

Судовий експерт-економіст зазначає, що оцінка акту перевірки дотримання вимог земельного законодавства, складеного контролюючим органом, в частині обґрунтованості встановлених порушень щодо недотримання вимог земельного та природоохоронного законодавства в результаті використання земельної ділянки не за цільовим призначенням, не належить до компетенції судового експерта-економіста, оскільки передбачає встановлення фактичних обставин справи та юридичну оцінку дій.

Тому судовий експерт-економіст проводить дослідження правильності визначення безпосередньо розміру шкоди, наведеного в наданому на дослідження розрахунку, складеному державним інспектором.

Таким чином, під час дослідження судовий експерт для підтвердження розрахунку розміру шкоди використовує інформацію щодо земельної ділянки використаної не за цільовим призначенням,

зазначену в вищенаведених документах, та вихідні дані, які наведені у додатках до Методики № 963.

Отже, у ході проведення судової економічної експертизи можливо вирішувати питання щодо арифметичного підтвердження розрахунку розміру шкоди, виконаного відповідними контролюючими органами із застосуванням Методики № 963.

Враховуючи зазначене, економічне дослідження проводиться з питання підтвердження розрахунків розміру шкоди, проведених контролюючими органами із застосуванням Методики № 963, а саме:

– судова економічна експертиза перевіряє правильність розрахунку розміру шкоди, заподіяної внаслідок використання земельної ділянки не за цільовим призначенням для всіх категорій земель (крім земель житлової та громадської забудови) за формулою 3 та для земель житлової та громадської забудови за формулою 4, які передбачені п. 5 № 963 та визначає арифметичну правильність розрахунку, складеного державним інспектором.

Висновки. Підсумовуючи викладене, відмітимо, що результатом дослідження судового експерта-економіста слід вважати саме висновок щодо арифметичної правильності розрахунку розміру шкоди, який виконано відповідним контролюючим органом.

При цьому, кваліфікація земель, які були використані не за цільовим призначенням, передбачає вирішення питань права, що не належить до компетенції судового експерта-економіста, про що доцільно вказати у висновках експертизи.

Наведений перелік чинного законодавства України може допомогти при проведенні експертних досліджень і вирішенні питань, пов'язаних з визначенням розміру шкоди, заподіяної внаслідок використання земельної ділянки не за цільовим призначенням.

References

- Metodyka vyznachennia rozmiru shkody, zapodiianoï vnaslidok samovilnoho zainiattia zemelnykh dilianok, vykorystannia zemelnykh dilianok ne za tsilovym pryznachenniam, zniattia gruntovoho pokryvu (rodiuchoho sharu gruntu) bez spetsialnoho dozvolu:* Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 25 lypnia 2007 r. № 963. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-2007-p> (data zvernennia 7.05.2019) [in Ukrainian].
- Pro derzhavnyi kontrol za vykorystanniam ta okhoroנוu zemel:* Zakon Ukrainy vid 19 chervnia 2003 r. № 963-IV, 2003. № 39. st. 350. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-15> (data zvernennia 16.05.2019) [in Ukrainian].
- Polozhennia pro Derzhavnu sluzhbu Ukrainy z pytan heodezii, kartohrafii ta kadastru:* Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14.01.2015. № 15. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-2015-p> (data zvernennia 16.03.2019) [in Ukrainian].
- Polozhennia pro Holovne upravlinnia Derzhheokadastru v oblasti:* nakaz Ministerstva ahrarnoi polityky ta prodovolstva Ukrainy vid 29.09.2016. № 333. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1391-16> [in Ukrainian].

Konstytutsiia Ukrainy vid 28.06.1996 r., VR-1996. № 3. St. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr> (data zvernennia 13.03.2019) [in Ukrainian].

Zemelnyi kodeks Ukrainy vid 25.10.2001 r. № 2768-III, VR–2002, № 3–4. St. 27. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14> (data zvernennia 13.03.2019) [in Ukrainian];

Н. Л. Чумаченко

**РЕШЕНИЕ ВОПРОСОВ, СВЯЗАННЫХ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ
ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ НЕ ПО ЦЕЛЕВОМУ НАЗНАЧЕНИЮ ПРИ
ПРОВЕДЕНИИ СУДЕБНОЙ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭКСПЕРТИЗЫ**

Проанализированы нормативно-правовые и законодательные акты Украины, регулирующие вопросы по контролю за использованием земельных участков и определению размера ущерба от использования земельного участка не по целевому назначению. Приведен порядок определения размера ущерба, причиненного в результате использования земельного участка не по целевому назначению, утвержденный Постановлением Кабинета Министров Украины от 25 июля 2007г. № 963 в «Методике определения размера ущерба, причиненного вследствие самовольного занятия земельных участков, использования земельных участков не по целевому назначению, снятия грунтового покрова (плодородного слоя почвы) без специального разрешения». Рассмотрены нормативно-правовые акты Украины, устанавливающие компетентные органы, на которые возложен государственный надзор (контроль) в части соблюдения земельного законодательства, использования и охраны земель всех категорий и форм собственности. Приведен перечень документов, которые подтверждают факт совершения правонарушения и которые являются основанием для осуществления расчета размера ущерба, причиненного в результате использования земельного участка не по целевому назначению. Отмечена необходимость исследования по данному виду экспертиз «Расчета размера ущерба причиненного в результате использования земельного участка не по целевому назначению», составленного соответствующим компетентным органом, а также изложены некоторые способы и приемы исследования документов. Определены границы компетенции судебного эксперта-экономиста при проведении экономических исследований, связанных с определением размера ущерба, причиненного в результате использования земельного участка не по целевому назначению.

Ключевые слова: земля, контроль за использованием земельного участка, государственный инспектор, использование не по целевому назначению.

N. Chumachenko

**RESOLUTION OF ISSUES RELATED TO THE USE OF LAND PLOTS NOT
FOR THE PURPOSE PURPOSE WHEN CARRYING OUT A JUDICIAL
ECONOMIC EXPERTISE**

The relevance of the census is by the fact that it is the first-rate property for all significant means of justice, disputable persons, as well as perusal of civil rights, and of the rest of the country, and at the same time, at the same time, at the same time, N 963 «Techniques for rozmiru shkodì, zapodiyanono i vnasdok samovilny zaynyattya land dilyanok, vikoristannya land dilyanok not for the whole

ryazanennyam, knowing the ground crookedness (I'm using the same mask, I didn't have a draw).

The Method № 963 is hidden on the assignment to the distributor, the authorities, the territorial communities, the legal entities, the legal entities, all the categories of land in the land and land areas, not the main reason, which is not the main reason.

The state monopoly (control) at the part of the land legislation, the victorious and the safeguarding of the lands of all categories and the forms of authority, is attached to the Derzhgeokadastr.

It is prescribed by the Law of Ukraine «On state control over the damage and protection of land» from 19 June 2003, p. N 963-IV of the sovereign control over the victorians and the defense of the earths can be crossed by the cross.

In response to a visit to the Roshraunker Rozmir, to be under the supervision of the Victory Day in the land of the Red Army, not in accordance with the appropriate standards, refer to the administrative provisions of the state registrars and the workers, but also to the lawyers in the field

- *The act of registration of the law of land legislation;*
- *protocol on administrative law enforcement;*
- *pripis (with the usushenya pushenya land legislation);*
- *act of land registration.*

The procedure for the assignment to the distributor of the schoolchildren, according to the rules of the localization of the land of the girls, is not the same as the assignment of the procedure, clause 5 of Method № 963.

An overview of the data for this type of expertise € Rosrahnok rozmiru shkodi, zavdo inask dikoristannya land dylyanki not for the purpose.

Judicial examiner — economist to carry out the completion of the correctness of the assignment to the direct ordering of the skoda, induced in the above-mentioned Rosrahunka for the complete assembly of the Inspector.

The result of the ship examiner's examination of the economist's case is that of the hanging of the vessel itself, at the same time as the control body of the Technique № 963.

Keywords: land, control of landowners, state inspectors, copying of goods, not the main assignment of rozrahnok rozmiru shkodi.

Надійшла до редколегії 12.10.2019